

Jeremia 30

1 Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia:

2 Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Schrijf voor u al de woorden die Ik tot u gesproken heb, in een boek.

3 Want zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Mijn volk, Israël en Juda, zegt de HEERE, en Ik hen zal terugbrengen naar het land dat Ik hun vaders gegeven heb, en zij zullen het in bezit nemen.

4 Dit zijn de woorden die de HEERE gesproken heeft tot Israël en tot Juda.

5 Want zo zegt de HEERE: Een schrikwekkende stem hebben wij gehoord, angst is er, geen vrede.

6 Vraag toch en zie of een man baren kan? Waarom heb Ik dan iedere man gezien met zijn handen op zijn heupen als een barendende vrouw, en waarom zijn alle gezichten lijfbleek weggetrokken?

7 Wee! Want die dag is groot, er is er geen als hij. Het is een tijd van benauwdheid voor Jakob, toch zal hij daaruit verlost worden.

8 Want op die dag zal het geschieden, spreekt de HEERE van de legermachten, dat Ik zijn juk van uw nek zal breken en uw banden zal verscheuren. Vreemden zullen zich niet meer door hem laten dienen,

9 maar zij zullen de HEERE, hun God, dienen, en hun Koning David, Die Ik hun zal doen opstaan.

10 U dan, wees niet bevreesd, Mijn dienaar Jakob, spreekt de HEERE, wees niet ontsteld, Israël, want zie, Ik ga u verlossen uit verre landen, uw nageslacht uit het land van hun gevangenschap, zodat Jakob terugkeert, rust heeft en zonder zorgen is, en niemand hem schrik aanjaagt.

11 Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te verlossen, want Ik maak een vernietigend einde aan alle heidenvolken waarheen Ik u verspreid heb, maar aan u zal Ik geen vernietigend einde maken. Ik zal u bestraffen met mate, maar u beslist niet voor onschuldig houden.

12 Want zo zegt de HEERE: Ongeneeslijk is uw breuk, pijnlijk uw wond.

13 Er is niemand die uw zaak behartigt; voor een gezwel zijn er medicijnen, maar voor u is er geen herstel.

14 Al uw minnaars zijn u vergeten, zij vragen niet naar u, want Ik heb u getroffen met een wond als door een vijand, met een bestraffing als door een meedogenloze, vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid, omdat uw zonden machtig veel zijn.

15 Wat schreeuwt u het dan uit vanwege uw breuk, omdat uw leed ongeneeslijk is? Vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid, omdat uw zonden machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen aangedaan.

16 Evenwel zullen allen die u verslinden, zelf verslonden worden, al uw tegenstanders – zij allen zullen in gevangenschap gaan. Wie u plunderen, zullen tot buit worden, allen die u uitplunderen zal Ik als buit geven.

17 Ja, Ik zal uw herstel bevorderen, u van uw wonden genezen, spreekt de HEERE, al noemen ze u: Verdrevene, het is Sion, niemand vraagt naar haar.

18 Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga een omkeer brengen in de gevangenschap van de tenten van Jakob en zal Mij ontfermen over zijn woningen. De stad zal herbouwd worden op haar ruïne en het paleis zal op zijn rechtmatige plaats gelegen zijn.

19 Van hen zal dankzegging uitgaan, en het geluid van vrolijke mensen. Ik zal hen talrijk maken, ze zullen niet in aantal verminderen. Ik zal hen tot aanzien brengen, ze zullen niet veracht worden.

20 Zijn zonen zullen zijn als vanouds, en zijn gemeente zal voor Mijn aangezicht bevestigd worden. Ik zal al zijn onderdrukkers straffen.

21 Zijn Machtige zal één van hem zijn, zijn Heerser zal uit zijn midden voortkomen. Ik zal Hem naderbij doen komen, en Hij zal tot Mij naderen. Want wie is hij die met zijn hart borg wordt om tot Mij te naderen? – spreekt de HEERE.

22 En u zult Mij tot een volk zijn en Ik zal u tot een God zijn.

23 Zie, een storm van de HEERE, grimmigheid is uitgegaan, een aanhoudende storm, op het hoofd van de goddelozen zal hij blijven.

24 De brandende toorn van de HEERE zal zich niet afwenden, tot Hij gedaan en tot Hij tot stand gebracht heeft de gedachten van Zijn hart. In later tijd zult u dat begrijpen.

Beloften van een Nieuwe Verbond.

Er zijn mensen die Jeremia 30 en 31 als een apart boekje beschouwen dat – in ieder geval voor korte tijd – los verkrijgbaar was. Ze komen er op omdat de HEERE Jeremia opdraagt om alles op te schrijven. Daar komt nog iets bij: de inhoud van deze hoofdstukken is bijzonder bemoedigend. Men heeft zelfs een naam voor het boekje, namelijk *troostboek*. Het is wel een mooie gedachte maar wie de eerste verzen van Jeremia 30 leest kan daar zijn vraagtekens bij zetten. Het is trouwens wel juist dat de inhoud van de hoofdstukken bemoedigend is. Dat wel, maar de HEERE heeft het – wat het boek betreft – niet over wat Hij gaat zeggen, maar over wat Hij tot op dat moment aan Jeremia had geopenbaard. God spreekt in het verleden. Jeremia 30:1,2 *Het woord dat van de HEERE gekomen is tot Jeremia: Zo zegt de HEERE, de God van Israël: Schrijf voor u al de woorden die Ik tot u gesproken heb, in een boek.* God heeft het over de dingen die Hij gesproken heeft. Daar hoort vanzelfsprekend ook de inhoud bij van Jeremia 30 en 31, maar hoeft zich daar zeker niet toe te beperken. Wel vormen Jeremia 30 en 31 blijkbaar een bijzondere *aanleiding* voor dit boek.

Schrijf voor u al de woorden die Ik tot u gesproken heb, in een boek.

De aanleiding voor het boek Jeremia

Jeremia 30 en 31 vormen een bijzondere *aanleiding* voor een boek. Wat wil het geval? Als het met de ballingschap over en uit zou zijn geweest met de relatie van God en Israël dan was het gewoon ‘einde verhaal’. Maar – en nu komt het – het is zeker niet over en uit, zo blijkt uit Jeremia 30 en 31. God heeft grote plannen met dit volk. Jeremia 30:3 *Want zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Mijn volk, Israël en Juda, zegt de HEERE, en Ik hen zal terugbrengen naar het land dat Ik hun vaders gegeven heb, en zij zullen het in bezit nemen.* Met name omdat het niet afgelopen is – maar het volk toekomst heeft bij God – lijkt het de HEERE een goed plan om aan de hand van de openbaringen aan Jeremia *een boek* te schrijven. De inhoud blijft op die manier bewaard voor de toekomstige generaties. Dan kunnen ze het allemaal nog eens rustig nalezen. Het is trouwens niet de eerste keer dat de HEERE een tipje van de sluier oplicht en iets vertelt over wat Hij met het volk in de toekomst gaat doen. Lees Jeremia 24:6 *Ik zal Mijn oog op hen gericht houden ten goede en Ik zal hen naar dit land doen terugkeren. Ik zal hen bouwen en niet afbreken. Ik zal hen planten en niet wegrukken.* Vergelijk Jeremia 4:27 en 5:10,18 24:7 Maar het is

waar, in Jeremia 30 en 31 is de HEERE vrij uitvoerig – en inderdaad vol beloften – over de toekomst van Zijn volk Israël. Niet alleen het Joodse volk zal deze hoofdstukken koesteren. In de christelijke kerk vertoont de Bijbel bij deze hoofdstukken uit Jeremia ook ezelsoren omdat – en dan hebben we het vooral over de beloften van het Nieuwe Verbond – omdat ze bijzonder populair zijn. Vooral Jeremia 31:31 en volgende.

Jeremia 30 en 31 vormen een bijzondere *aanleiding* voor het boek Jeremia.

Voor Joden en christenen

Hoewel we kritisch moeten blijven op onszelf is er – wat de bijzondere belangstelling voor deze hoofdstukken betreft – ook wel weer wat voor te zeggen. Wij zijn allen – Israël en de volken – aangewezen op Gods goedheid. Zonder Gods trouw en genade en zonder Zijn beloften zou er – niet alleen voor Israël, maar ook – voor de volken geen toekomst zijn. Maar God is trouw en vol van genade. Dat maakt dat we moed mogen scheppen om God te zoeken in de hoop Hem te vinden en dat motiveert ons om Gods Woord te onderzoeken. Jeremia 31 heeft het over het Nieuwe Verbond dat God in de Heere Jezus Christus met ons opgericht heeft. Iets waar bijvoorbeeld – vanuit het Nieuwe Testament – Hebrëen 8 uitvoerig aandacht aan besteedt. Hebrëen 8:6-8 *Nu heeft Hij echter een zoveel voortreffelijker bediening ontvangen, zoals Hij ook van een beter verbond Middelaar is: een verbond dat in betere beloften is vastgelegd. Immers, als dat eerste verbond onberispelijk geweest was, zou er voor een tweede geen plaats zijn gezocht. Want hen berispend zegt Hij tegen hen: Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal sluiten, (..) Hebrëen 8 haalt Jeremia 31 aan. Zoals gezegd: De belofte van het Nieuwe Verbond maakt Jeremia 31 bijzonder populair in de christelijke traditie. Jeremia 30 daarentegen laat ons – naast mooie beloften – ook voelen hoe verwerpelijk ongehoorzaamheid is en hoe slecht het met dat soort mensen afloopt. Men zou de predikanten die Jeremia 31 aan de orde stellen eigenlijk moeten verplichten ook over Jeremia 30 te preken. Die twee hoofdstukken horen volgens alle onderzoekers bij elkaar. Ze vormen samen – volgens velen – zelfs *een troostboek*. Toch wel een beetje vreemd dat we in de kerk zo weinig over Jeremia 30 horen. De Joden kennen vanwege hun geschiedenis *de vrede des HEREN*. De kerk kent Gods genade voor goddeloze en zondige mensen door onze Heere Jezus Christus. De kerk zou – wat ontzag voor God betreft – meer van de Joodse gemeenschap mogen hebben. De Joodse gemeenschap zou op zijn beurt, wat de genade betreft misschien wel wat van de kerk kunnen leren. Zij hebben, net als wij Jezus als Messias nodig. En wij, ontzag voor God.*

De kerk en de Joodse gemeenschap zouden van elkaar kunnen leren.

Israël en Juda

Vanaf het begin van dit hoofdstuk spreekt de HEERE over Israël en Juda. Dat is opmerkelijk. Israël was de benaming geworden voor *het tienstammenrijk* oftewel *het Noordrijk*. Juda was de bovenliggende stam van Zuid Israël. Uit die stam Juda kwam de koning voort – om precies te zijn – uit het huis van David. Het is – nadat het rijk in twee stukken scheurde door de zonde van Salomo – eeuwen lang *Israël en Juda* geweest. De vervreemding van de HEERE kwam al vroeg in het Noordrijk. Dat was toen koning Jerobeam in Bethel en Dan de gouden kalverendienst instelde. Dat ging allemaal nog wel onder het mom van dienst aan ‘de HEERE Die ons uit Egypte heeft geleid’, maar onder koning Achab werden andere goden – zoals Ba’al en Astarte – geïntroduceerd. Omdat de noordelijk stammen in 722 v Chr. naar Assur in ballingschap werden gevoerd, waren zij *het zwarte schaap*. Israël, het Noordrijk deugde van geen kant. Al gauw bleek echter dat de stam Juda niet voor de noordelijke stammen ‘onderdeed’ wat de verering van afgoden betreft. Juda deed het zelfs nog beroerder dan de Amoriëten die er voor hen gewoond hadden. 2 Koningen 21:10 Het waren meesters in het overtreden van de geboden van het Oude Verbond. Juda deed het dus nog slechter dan het Noordrijk, Israël. Het feit dat de HEERE hier in Jeremia 30 vanaf het begin Israël noemt naast Juda, wijst er op dat de HEERE het tegen *alle afstammelingen van Jakob* heeft. De HEERE is van plan hen niet alleen terug te brengen naar het land van herkomst, maar Hij wil hen ook herenigen. De stammen van het Noorden en Zuiden zullen volgens Gods belofte in de toekomst weer een eenheid vormen. Jeremia 30:3 *Want zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik een omkeer zal brengen in de gevangenschap van Mijn volk, Israël en Juda, zegt de HEERE, en Ik hen zal terugbrengen naar het land dat Ik hun vaders gegeven heb, en zij zullen het in bezit nemen.* Wie meent dat dit op toeval kan berusten zal zijn mening herzien op het moment dat het kopje boven de profetieën door de HEERE wordt neergezet. Jeremia 30:4 *Dit zijn de woorden die de HEERE gesproken heeft tot Israël en tot Juda.* Gods beloften zijn bedoeld voor beide delen van het volk dat na de scheuring uiteen viel. Wij mogen dan vandaag de dag spreken over *het Joodse volk* maar God blijft het hele volk in het oog houden; alle stammen van Israël. Er is namelijk iets wat ons gemakkelijk op het verkeerde been zet. *Jood* komt van *Juda*. In Juda ligt de stad Jeruzalem en het koningshuis heeft met David en Bethlehem Judese wortels. Micha 5:1 De verwoesting van Jeruzalem – stad en tempel – en de ballingschap van Juda naar Babel mag in de Bijbelse profetie het meest onder de aandacht worden gebracht, God echter richt Zijn beloften van *terugkeer* en *herstel* op het hele volk: Israël en Juda. Als wij de neiging zouden hebben bij voorkeur te spreken over Juda en het Joodse volk, dan ligt dat bij de HEERE net andersom. De HEERE noemt Zich hier niet voor niets *de God van Israël* en Hij noemt Israël als eerste: Israël en Juda. Jeremia 30:2 *Zo zegt de HEERE, de God van Israël.* De HEERE wil Juda weer laten opgaan in Israël.

1020 v Chr. verenigd koninkrijk Israel

830 v Chr. verdeeld koninkrijk Israel en Juda.

Het land als erfdeel

Er is nog iets wat in het oog springt. We hebben er nog wel eens een handje van om te spreken over *het land van herkomst* als we het over de terugkeer uit de ballingschap hebben. Er ligt een suggestie in dat men terugging naar de plaats waar men vandaan kwam. Dat klopt. De Joden keerden vanuit de ballingschap terug naar het land Israël en de stad Jeruzalem en gingen de tempel weer opbouwen. Zo keren op dit moment vanaf 1948 n Chr. de Joden terug naar het land waar ze oorspronkelijk woonden. Het mag duidelijk zijn dat de HEERE nog wat specifieker is over dit land. Dit is niet zomaar een stuk land; dit gebied is hun *erfelijke bezit*. Jeremia 30:3 *Ik zal hen terugbrengen in het land, dat Ik hun vaders gegeven heb, en zij zullen het erfelijk bezitten*. Die term wordt hier gebruikt in de Hebreeuwse tekst. Dit is *het beloofde land*. Dit land is van hun. God heeft aan Abraham twee beloften gedaan, die van land en volk. Genesis 17:7,8 *Ik zal Mijn verbond maken tussen Mij, u en uw nageslacht na u, al hun generaties door, tot een eeuwig verbond, om voor u tot een God te zijn, en voor uw nageslacht na u. Ik zal aan u en uw nageslacht na u het land waar u vreemdeling bent, heel het land Kanaän, als eeuwig bezit geven. Ik zal hun tot een God zijn*. De HEERE, de God van Israël heeft hen dit land gegeven. Het is een herstel van de situatie zoals die was onder het Oude Verbond. Ook verderop wordt duidelijk dat de HEERE het bij de belofte van terugkeer en hereniging niet alleen heeft over de mensen. Dat zeker ook en ook nog wel in de eerste plaats, maar de HEERE lijkt een even groot plezier te beleven aan het herstel van paleis en tempel en stad en tent en woning. Jeremia 30:18,19 *Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga een omkeer brengen in de gevangenschap van de tenten van Jakob en zal Mij ontfermen over zijn woningen. De stad zal herbouwd worden op haar ruïne en het paleis zal op zijn rechtmatige plaats gelegen zijn. Van hen zal dankzegging uitgaan, en het geluid van vrolijke mensen. Ik zal hen talrijk maken, ze zullen niet in aantal verminderen. Ik zal hen tot aanzien brengen, ze zullen niet veracht worden*. Het is duidelijk dat dit *religieuze argumenten* zijn. Daar hoeven we bij de Palestijnen en de VN niet mee aan te komen, maar voor de gelovige Jood en christen zijn de religieuze argumenten waarschijnlijk nog sterker dan de argumenten die ontleend worden aan machtsverhoudingen of toezeggingen van de Volkerenbond. Het is volgens gelovige mensen niet onbelangrijk hoe God er in staat. Als de HEERE zegt dat dit land hun *erfelijk bezit* blijft dan stelt God Zich ook achter het volk Israël bij elke bedreiging van hun vrede en veiligheid en juicht Hij de opbouw van het land en de herbouw van dorpen en steden toe.

Zie, Ik ga een omkeer brengen in de gevangenschap van de tenten van Jakob.

God laat ons op drie manieren naar de toekomst kijken

Men heeft de neiging – ook wel begrijpelijk – om Jeremia 30 en 31 samen te nemen en als een geheel te zien. Toch is er ook wel een zeker onderscheid. In Jeremia 30 wordt de nadruk gelegd op de hevigheid van de ballingschap en de rechtvaardigheid van het vonnis, terwijl Jeremia 31 ons meer naar de belofte-kant laat kijken; de terugkeer en het herstel van de eenheid en – last but not least –

de belofte van het Nieuwe Verbond. In Jeremia 30 zien we drie invalshoeken die vanuit Gods optiek worden beschreven.

1. Jeremia 30:5-11	De hevigheid van de straf en de belofte van herstel. Gevolgd door het dienen van God en koning David, in plaats van dienstbaar te zijn aan de vijand.
2. Jeremia 30:12-17	Belofte van genezing van een dodelijke wond. Wraak op Israëls vijanden.
3. Jeremia 30:18-24	Belofte van wederopbouw van dorpen en steden. En van een heerser die uit Israël voortkomt en Die Borg staat voor Israël.

Vroege en latere vervulling van Gods beloftes.

Het blijft de vraag *waarom* de HEERE vanuit *drie invalshoeken* naar de toekomstige situatie van Zijn oude volk kijkt. Veel onderzoekers neigen er toe om verschillende manieren in te zien om naar de nabije en verre toekomst te kijken. Sommige onderzoekers gebruiken het beeld van *de bergrug* om het verschil in *nabijheid* en *afstand in tijd* duidelijk te maken. Inderdaad, voor degene die van een afstand kijkt liggen bergen vaak op een lijn, maar wie een berg beklimt ziet zich door een diep dal verwijderd van de volgende berg en daarachter nog een bergtop. Op eenzelfde wijze kan de HEERE de toekomst schetsen. Voor het idee van de lezer liggen die toekomstverwachtingen op een lijn, maar de geschiedenis blijkt een groot reliëf te bevatten wat maakt dat de tijden ver van elkaar verwijderd kunnen liggen. Eigenlijk ook wel logisch voor wie bedenkt dat de geschiedenis van God met de wereld complex is. Noem nou eens iets wat God hier in Jeremia 30 laat zien als toekomstige gebeurtenis? Er is reeds bij het eerste woord een duidelijke verwijzing naar *de verwoesting van Jeruzalem* en *de ballingschap in 586 v Chr.* Verder is er onmiskenbaar een verwijzing naar de komst van onze Borg, de Heere Jezus Christus in de lijn van *koning David*. Mogelijk is de laatste verwijzing naar de Heere Jezus, een hint naar *de wederkomst van Christus* met het definitieve koningschap van de Heere en de scheiding van Gods volk en de volken in termen van redding en oordeel.

Van een afstand bezien ligt de bergrug op één lijn, maar wie de berg beklimt ziet een dal naar de volgende bergtop enz.

Drie invalshoeken naar de toekomstige situatie van Gods volk

1. Een heftige bevalling Jeremia 30:5-11

De angst en paniek die de inwoners van Jeruzalem overvalt – op het moment waarop de stad wordt ingenomen door Nebukadnezar in 586 v Chr. – wordt vergeleken met *een zware bevalling*. Diezelfde metafoor wordt in Jeremia vaker gebruikt om de verwoesting van stad en tempel aan te duiden, zoals Jeremia 4:31 *Want ik hoor een geluid als van een vrouw in barensnood, benauwdheid als van een die haar eerste kind aan het baren is. Het is het geluid van de dochter van Sion, zij snakt naar adem, zij spreidt haar handen uit: Wee mij toch! Want mijn ziel is uitgeput, vanwege de moordenaars.* Vergelijk ook Jeremia 6:24. Vandaar dat we vrij zeker weten dat dit eerste woord van de HEERE op de ballingschap van 586 v Chr. moet slaan. Er klinkt angst

en paniek. Er kon wel iemand aan het bevallen zijn. Daar heeft het veel van weg. Maar wat blijkt? Het zijn geen vrouwen, maar mannen die totaal uit hun doen zijn. Ze zien geel en groen van ellende. Ze hebben het niet meer. Dat hangt die mensen boven het hoofd. Een belegering van Jeruzalem gedurende twee jaar. Ziektes en hongersnood in de stad, een mislukte ontsnappingspoging en binnenstormende soldaten. Ze hebben het niet meer. Eén grote ellende van rook en vuur en bloed en dood. De HEERE beschrijft het als volgt. Jeremia 30:5-7 *Want zo zegt de HEERE: Een schrikwekkende stem hebben wij gehoord, angst is er, geen vrede. Vraag toch en zie of een man baren kan? Waarom heb ik dan iedere man gezien met zijn handen op zijn heupen als een barende vrouw, en waarom zijn alle gezichten lijkbleek weggetrokken? Wee! Want die dag is groot, er is er geen als hij. Het is een tijd van benauwdheid voor Jakob, toch zal hij daaruit verlost worden.* God steekt niet de draak met die mannen die in paniek zijn. Hun gezichten vormen de spiegel van de verschrikkingen die Juda en Jeruzalem te wachten staan. Het lijkt wel *de dag van het oordeel*. De inname van Jeruzalem valt namelijk niet op één dag maar wordt wel als zodanig voorgesteld. God doet niets af aan de ernst van de straf die Hij Zijn volk laat overkomen. Toch wordt dit woord van God niet gedomineerd door oordeel en straf en toorn. Het klinkt bijna als een noodzakelijk kwaad. Als iets wat nu eenmaal moet gebeuren, maar dat tegelijk het begin vormt van een nieuwe hoopvolle periode. Het is de Heere Jezus Die Zijn eigen lijden tekent met de metafoor van de bevalling. Op het moment zelf is het zwaar maar als het kindje geboren is vergeet de moeder alle pijn. Johannes 16:21 *Wanneer een vrouw baart, heeft zij droefheid, omdat haar tijd gekomen is, maar wanneer zij het kind geboort heeft, denkt zij niet meer aan de benauwdheid, vanwege de blijdschap dat een mens ter wereld gekomen is.* De weeën zijn een metafoor om de pijngolven die over de wereld gaan – in het bijzonder over Gods volk – te beschrijven. Het is een geliefde metafoor omdat het totaalplaatje bijzonder hoopvol is namelijk de geboorte van iets nieuws: Gods Koninkrijk. Ook in dit Bijbelgedeelte wil de HEERE dat de blijdschap van de toekomstige redding op voorhand de pijn van het oordeel milder maakt. Jeremia 30:7 *Het is een tijd van benauwdheid voor Jakob, toch zal hij daaruit verlost worden.*

Wanneer zij het kind geboort heeft, denkt zij niet meer aan de benauwdheid, vanwege de blijdschap dat een mens ter wereld gekomen is.

Jakob

Het is misschien nog niet opgevallen, maar *een nieuwe naam* heeft het toneel betreden: *Jakob*. Jeremia 30:7 *Het is een tijd van benauwdheid voor Jakob, toch zal hij daaruit verlost worden.* Misschien kunnen we beter spreken van *een oude naam*. Viermaal komt die naam Jakob in ons gedeelte voor. Het is net alsof de HEERE herinneringen wil oproepen aan de aartsvader van Israël. Alsof God een nieuwe start gaat maken. Terug bij af. Met mensen als Abraham, Izaak en Jakob was het toch allemaal begonnen. Het is *Jakob* die de naam *Israël* kreeg. Dat was bij de plaats Pniël. We herinneren ons die geschiedenis nog wel. Jakob stond op het punt zijn broer Ezaü te ontmoeten. Hij kneep 'm als een ouwe dief. Had zijn broer voor zijn vertrek naar Laban

niet gezegd hem te zullen vermoorden? Nu stond hij op het punt terug te keren. Jakob probeerde Ezaü mild te stemmen met allerlei presentjes. Ook heeft Jakob zijn vrouwen en kinderen – op zijn manier – in veiligheid proberen te brengen. Zeker, Jakob heeft God. Ook heeft hij Gods belofte van bescherming. Toch kan hij het niet nalaten om ook zelf te doen wat in zijn vermogen ligt om zijn eigen hachje te redden. Vlak voor de ontmoeting is het gevecht met de engel van God. Het is net alsof de HEERE niet wil dat Jakob – buiten God om – probeert zichzelf te redden. God vecht met Jakob om zijn hart. God zoekt Jakobs vertrouwen. Het is een gevecht wat Jakob niet kan winnen. Hij moet zich overgeven aan God. Letterlijk en figuurlijk. God wint. Jakob geeft zich over. God laat hem er mee weg komen. Maar dat niet zonder – op zijn uitdrukkelijke verzoek – Jakob te zegenen. Genesis 32:24-30 *Maar Jakob bleef alleen achter, en een Man worstelde met hem, totdat de dageraad aanbrak. En toen de Man zag dat Hij hem niet kon overwinnen, raakte Hij zijn heupgewricht aan, zodat het heupgewricht van Jakob ontwricht raakte toen Hij met hem worstelde. En Hij zei: Laat Mij gaan, want de dageraad is aangebroken. Maar hij zei: Ik zal U niet laten gaan, tenzij U mij zegent. En Hij zei tegen hem: Wat is uw naam? En hij antwoordde: Jakob. Toen zei Hij: Uw naam zal voortaan niet meer Jakob luiden, maar Israëel, want u hebt met God en met mensen gestreden, en hebt overwonnen. Jakob vroeg daarop: Vertel mij toch Uw Naam. En Hij zei: Waarom vraagt u naar Mijn Naam? En Hij zegende hem daar. En Jakob gaf die plaats de naam Pniël. Want, zei hij, ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn leven is gered.* God geeft de volgende verklaring van de naam Israel: ‘U hebt met God en met mensen gestreden, en hebt overwonnen.’ God heeft Jakob laten winnen. Wel tikt de HEERE zijn heup aan waardoor Jakob vanaf dat moment mank loopt. Jakob is heel bang geweest. Op de vlucht voor Ezaü. Op de vlucht voor Laban. Die angst was eigenlijk nergens voor nodig want God was bij hem. Kon Jakob zich nu maar volledig overgeven aan God. Kon hij nu maar zijn volledige vertrouwen aan God schenken. Het is net alsof de HEERE Zijn volk wil bemoedigen met die geschiedenis van hun voorvader uit wie de twaalf stammen van Israël zijn voortgekomen. Zeker, inmiddels leven we zo’n duizend jaar later. Er is veel gebeurd. Er is ook veel niet goed gegaan. Het volk Israël heeft veel niet goed gedaan. Daarvoor krijgt het zijn rechtvaardige straf. Het is als het ware een volk dat getekend is door de omgang met de HEERE; een volk dat in zekere zin mank loopt. Er is heel wat gebeurd. Ik moest jullie straffen, zegt de HEERE. Maar ik vernietig jullie niet. Jeremia 30:11 *Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te verlossen, want Ik maak een vernietigend einde aan alle heidenvolken waarheen Ik u verspreid heb, maar aan u zal Ik geen vernietigend einde maken. Ik zal u bestraffen met mate, maar u beslist niet voor onschuldig houden.* Dat hadden ze misschien ook wel kunnen weten aan de hand van wat er met Jakob gebeurde. God laat hun niet verliezen. God wil het – na de rechtvaardige straf – dan ook vergeven en een nieuw begin maken. Eigenlijk geeft de HEERE – door over Jakob te beginnen – aan dat Hij overnieuw wil beginnen met Zijn volk. Een nieuwe start.

Jakob vecht met de engel (Rembrandt van Rijn)

Lijden loutert, als God het geeft

Het volk Israël had het er maar wat moeilijk mee om God te gehoorzamen. Ze konden dat niet opbrengen. Voor gehoorzaamheid is een groot vertrouwen nodig, maar ook een diep ontzag. De HEERE rekent er op dat de ballingschap hen in die zin goed doet. 'Je bent altijd iemands knecht', moet Bob Dylan gezegd hebben. Hij zei dat, toen hij christen werd. Op die manier relativeerde hij zijn beslissing. Tegelijk zegt hij tegen de mensen die hem verwijten maken omdat hij zich ondergeschikt maakt aan God: 'Wat je zegt, dat ben jezelf.' Hij heeft gelijk. Iedereen is altijd ergens aan ondergeschikt. Is het niet aan God dan wel aan geld of iets anders. Tijdens de ballingschap moest het volk Israël naar de pijpen dansen van koningen als Nebukadnezar. De term *slaaf* valt. Ze zaten gevangen. Ze waren aan handen en voeten gebonden. Ze moesten wel doen wat die koning zei. Straks zullen ze zich weer kunnen verheugen om vrij te zijn: vrij om God te dienen, zegt de HEERE. De HEERE gaat er vanuit dat Zijn volk wijze lessen zal trekken uit de ballingschap en dat ze Hem vanaf dat moment met liefde zullen dienen. Jeremia 30:8,9 *Want op die dag zal het geschieden, spreekt de HEERE van de legermachten, dat Ik zijn juk van uw nek zal breken en uw banden zal verscheuren. Vreemden zullen zich niet meer door hem laten dienen, maar zij zullen de HEERE, hun God, dienen, en hun Koning David, Die Ik hun zal doen opstaan.* God trekt Zijn volk als het ware door het oordeel heen. Ze gaan door de dood naar het leven, zo lijkt het wel. Het is voor mensen – die het oordeel wacht wanneer ze onverhoopt volharden in hun ongehoorzaamheid – wel eens nuttig om door God gestraft te worden. 'Wie niet horen wil moet maar voelen', zegt het spreekwoord. Het zal niet bij iedereen hetzelfde effect hebben maar voor veel mensen werkt *het lijden* zuiverend. Hosea zag het helemaal voor zich. Hosea 3:4,5 *Want de Israëlieten moeten veel dagen zonder koning en zonder vorst blijven, zonder offer en zonder gewijde steen, zonder efod en afgodsbeelden. Daarna zullen de Israëlieten zich bekeren, en de HEERE, hun God, zoeken en David, hun koning. Zij zullen zich in diep ontzag tot de HEERE en Zijn goedheid wenden, in later tijd.* Ontberingen doen een gelovig mens – als het goed is – groeien in ontzag voor de HEERE. Sommigen hebben hun les dan wel geleerd. Psalm 119:71 *Het is goed voor mij dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw verordeningen zou leren.* Iemand als de apostel Petrus beaamt dat het lijden een mens bevrijdt van de onnozelheid en helpt om zich te focussen op wat van blijvende waarde is. 1 Petrus 4:1,2 *Welnu, omdat Christus voor ons in het vlees geleden heeft, moet ook u zich wapenen met dezelfde gedachte: wie in het vlees geleden heeft, is opgehouden met het dienen van de zonde, om nu, in de tijd die ons nog overblijft in het vlees, niet meer naar de begeerten van mensen, maar naar de wil van God te leven.*

Ik zijn juk van uw nek zal breken en uw banden zal verscheuren.

Verlangen naar de tijd toen David koning was

Zowel Hosea als Jeremia doen terugverlangen naar de periode van het volk onder koning David. *Daarna zullen de Israëlieten zich bekeren, en de HEERE, hun God, zoeken en David, hun koning.* Het was een tijd waarin het volk nog een geheel vormde onder leiding van een gelovige koning. Het was de tijd waar men in Israël naar verwees als men het over 'vroeger' had. Die tijd stelde God ook in het vooruitzicht. De tijd waarin men zou dienen – zo zegt de HEERE via Jeremia – *de HEERE, hun God, en hun Koning David, Die Ik hun zal doen opstaan.* Jeremia 30:9 Het is een

verwijzing naar een belangrijke belofte van de HEERE aan het koningshuis van David ‘dat er altijd iemand uit het huis van David op de troon van Israël zou zitten.’ De zogenaamde *Nathansbelofte* van 2 Samuel 7:16 *Uw huis en uw koningschap zullen voor uw ogen voor eeuwig vaststaan, uw troon zal voor eeuwig zeker zijn.* Die belofte van een telg uit Davids huis, uit de stam van Isai wordt door de profeten Jesaja en Micha herhaald. Jesaja 11:1 *Want er zal een Twijgje opgroeien uit de afgehouden stonk van Isai, en een Loot uit zijn wortels zal vrucht voortbrengen.*

Trouwens, niet alleen Jesaja en Micha pakken deze belofte op maar veel profeten hebben er hierover, zo ook Jeremia en Zacharia. Zacharia 6:12 en zeg tegen hem: *Zo zegt de HEERE van de legermachten: Zie, een Man – Zijn Naam is SPRUIT – zal uit Zijn plaats opkomen, en Hij zal de tempel van de HEERE bouwen.* De profetie van Zacharia doelt op *de priesterkoning* oftewel onze Heere Jezus Christus, de telg uit het huis van David. Wat straks achter Israël ligt – de tijd onder het koningschap van David – ligt als belofte ook in het verschiet. Die tijd – toen het leven goed was – zal in de toekomst opnieuw aanbreken: Het Koninkrijk van God onder leiding van de Zoon van David. Duidelijk is dat er dan wel wat moet veranderen, want er is na David veel gebeurd. De relatie tussen God en Zijn volk is stuk gelopen. Maar die relatie gaat de HEERE weer herstellen door die Persoon uit het huis van David. Het eerste wat God vermeldt is de terugkeer uit alle volken waarheen de HEERE Zijn volk heeft verstrooid. Israël hoeft niet langer bang te zijn. Want God is met hen. Hij zal hen terugbrengen uit de landen waarheen Hij hen verdreven had en ze zullen in vrede wonen. Jeremia 30:10,11 *U dan, wees niet bevreesd, Mijn dienaar Jakob, spreekt de HEERE, wees niet ontsteld, Israël, want zie, Ik ga u verlossen uit verre landen, uw nageslacht uit het land van hun gevangenschap, zodat Jakob terugkeert, rust heeft en zonder zorgen is, en niemand hem schrik aanjaagt. Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te verlossen, want Ik maak een vernietigend einde aan alle heidenvolken waarheen Ik u verspreid heb, maar aan u zal Ik geen vernietigend einde maken. Ik zal u bestraffen met mate, maar u beslist niet voor onschuldig houden.*

De HEERE, hun God, zullen zij dienen en hun Koning David, Die Ik hun zal doen opstaan

2. Israël was ten dode opgeschreven, maar niet zonder toekomst. Jeremia 30:12-17

Het ziet er in die tijd niet goed uit voor Israël. Daar is vriend en vijand het over eens. Het is een afgelopen zaak. Normaal betekent de conditie waar Israël onder leeft het einde van het verhaal. Ook de HEERE is die mening toegedaan. Jeremia 30:12,13 *Want zo zegt de HEERE: Ongeneeslijk is uw breuk, pijnlijk uw wond. Er is niemand die uw zaak behartigt; voor een gezwel zijn er medicijnen, maar voor u is er geen herstel.* Als God niet naar hen had omgezien waren ze reddeloos verloren geweest. Er is echt een Godswonder nodig om Israël te redden. Feitelijk is er niemand die het nog voor ze opneemt. Niemand die een hand naar hen uitsteekt. Israël wordt aangesproken alsof het een vrouw is. Alleen al omdat er sprake is van minnaars die geen aandacht meer aan haar geven. In zekere zin klopt dat ook: Israël is de vrouw en God is – in deze metafoor – de man van het echtpaar. *De metafoor van het huwelijk* dient in de Bijbel vaak om de verbondsverhouding van God met Zijn volk uit te tekenen. Een huwelijk dat op liefde is

gebaseerd. Een huwelijk dat vroeg om trouw. Maar juist op dat punt liet het volk Israël het lelijk afweten. Israël liep andere goden achterna, had andere minnaars. Maar zelfs de goden waar het volk jarenlang – voor hun gevoel althans – steun bij had gevonden, laten hen nu lelijk zitten. Jeremia 30:14 *Al uw minnaars zijn u vergeten, zij vragen niet naar u.* ‘Wat heb je aan die goden’, moet Israël gedacht hebben. Helemaal niets. Ze doen niets voor je. Als je ze echt nodig hebt, zijn ze er niet. Het volk Israël heeft een groot probleem. Wij zouden zeggen: ‘Ze liggen verloren in schuld.’ Ze kunnen zichzelf niet aan de haren uit het moeras van de zonde trekken. Ze zijn ten dode opgeschreven.

Want zo zegt de HEERE: Ongeneeslijk is uw breuk, pijnlijk uw wond.

We lagen verloren in schuld

Zo stond het er met ons voor. Niet best. Het is de apostel Paulus die dit vernietigende oordeel – dat het Oude Verbond over de mens velt – nog maar eens opschrijft. Het is niet echt prettig om te horen, maar er blijft ons niet veel anders over dan dit Bijbelse oordeel voor lief te nemen. Misschien wil deze of gene nog protest aantekenen tegen het beeld dat Paulus neerzet van de mens. Het zou te negatief zijn. Te zwartgallig. Maar aan de andere kant haalt hij zijn aantijgingen gewoon uit de Bijbel. Iedereen kan zien dat hij geen woord overdrijft. Het Oude Verbond tekent het faillissement van de mens. Romeinen 3:11-18 *Zoals geschreven staat: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één, er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgedwaald, samen zijn zij nutteloos geworden. Er is niemand die goeddoet, er is er zelfs niet één. Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, addergif is onder hun lippen. Hun mond is vol vervloeking en bitterheid, hun voeten zijn snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellende is op hun wegen, en de weg van de vrede hebben zij niet gekend. De vreze Gods staat hun niet voor ogen.* En nu maar hopen dat we voldoende levenservaring hebben en – door de Heilige Geest ons voldoende bewust zijn van onze donkere kant – dat we God gelijk geven in Zijn oordeel. Dankzij het Evangelie van de Heere Jezus kunnen we dit hopelijk. We waren ten dode opgeschreven. Niet alleen konden we het goede niet doen, maar we wilden het ook niet. Niet alleen deden wij zonden, maar het zat ons ingebakken. Het zat in onze genen. We lagen verloren in schuld. Als de Heere Jezus niet – in onze plaats – de schuld op zich had genomen en Zijn Geest in ons hart had geplant dan had het er heel slecht voor ons uitgezien. Romeinen 3:22-24 *Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de Wet en de Profeten is getuigd: namelijk gerechtigheid van God door het geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven, want er is geen onderscheid. Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God, en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus*

*Jezus. Hem heeft God openlijk aangewezen als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed. Dit was om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen vanwege het voorbijgaan aan de zonden die eertijds hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God. Dankzij de Heere Jezus Christus is er toekomst voor Jood en Niet-Jood. De Jood is door zijn zonden gelijk geworden aan de heidenen. De Jood is in heel veel opzichten anders dan de heidenen. Hij hoort – om een voorbeeld te geven – bij het uitverkoren volk van God. Maar de geschiedenis bewijst dat hij niet beter is dan de niet-Jood. Paulus zegt dat nog maar eens met zoveel woorden tegen Petrus. Galaten 2:15,16 *Wij, die van nature Joden zijn, en geen zondaars uit de heidenen, weten dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet, maar door het geloof in Jezus Christus. En ook wij zijn in Christus Jezus gaan geloven, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet. Immers, uit werken van de wet wordt geen vlees gerechtvaardigd.* Beiden – Jood en niet-Jood – moeten gered worden. Beiden hebben Christus nodig.*

Jood en heiden hebben Christus nodig

Vragen bij Gods oordeel

Het wordt duidelijk uit Jeremia 30 dat de Joden veel vragen hebben bij Gods *oordeel*. Ook al horen we die vragen niet, je kunt ze aanvoelen. Ze klagen over wat hun is aangedaan. De grote vraag is: 'Hoe bestaat het dat God Zijn eigen volk zo hard heeft aangepakt?' Meedogenloos bijna. God relateert het niet. De HEERE duikt er niet voor weg. Hij komt er ruiterlijk mee voor de dag. Jeremia 30:14,15 *Ik heb u getroffen met een wond als door een vijand, met een bestraffing als door een meedogenloze, vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid, omdat uw zonden machtig veel zijn. Wat schreeuwt u het dan uit vanwege uw breuk, omdat uw leed ongeneeslijk is? Vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid, omdat uw zonden machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen aangedaan.* Het is niet zo dat de Joden zich vergissen. Het is niet zo dat er iemand anders is die hen zo hard geraakt heeft. 'Ik ben het, zegt de HEERE. Ik heb jullie aangepakt alsof Ik een vijand was.' God loopt er niet voor weg. Ook geeft de HEERE de reden aan. Het was vanwege hun zonden. Vanwege je vele wandaden en je talloze zonden. Het vervelende is dat de HEERE de straf niet bagatelliseert, iets wat wij soms wel doen met onze zonden. 'Natuurlijk, wij zijn zondaars.' Wie iemand zoiets hoort zeggen en meent iets van schuldbesef te vernemen, kan zich behoorlijk vergissen. Vaak volgen in een adem de verontschuldiging. 'Zijn wij niet allen zondaars? Daar komt nog iets bij – naast de dingen die we allemaal fout hebben gedaan – 'We hebben toch ook veel goeds gedaan.' Wordt dat niet in rekening gebracht? En toegegeven – 'Wij zijn slecht' – maar er lopen nog veel beroerder types rond. Ook vinden we vaak dat – als we eerlijk vertellen wat we fout hebben gedaan – het dan al goed moet zijn. 'Wat zeur je nou, ik heb het toch eerlijk verteld?!' Wij – of we nu Jood zijn of niet-Jood – hebben de onbedwingbare gewoonte onze zonden te bagatelliseren. We hebben de neiging *onzelf te rechtvaardigen*. We

maken er iets kleins van. Het is dan ook een hele schrik als we merken dat God daar heel anders in staat. Voor God zijn er bij wijze van spreken geen poppenzondetjes. God mag de zondaar dan liefhebben, Hij haat de zonde. Daar worden we bij het lezen van Jeremia sterk bij bepaald. Sterker, de zonde moet worden bestraft. God ziet niets door de vingers. Zijn rechtvaardigheid eist bij de overtreding van de wet om een vonnis dat met de overtreding overeenstemt. Dat merk je ook aan de repercussies voor de heidense volken die zich uitgeleefd hebben op het Joodse volk. Het komt niet goed met die volken. Wat ze de Joodse gemeenschap hebben aangedaan zal als een boemerang terugslaan. Het is 'oog om oog tand om tand'. Jeremia 30:16 *Evenwel zullen allen die u verslinden, zelf verslonden worden, al uw tegenstanders – zij allen zullen in gevangenschap gaan. Wie u plunderen, zullen tot buit worden, allen die u uitplunderen zal Ik als buit geven.* Het ziet er niet goed uit voor de andere volken. Maar God handelt anders met Zijn eigen volk Israël.

Ik heb u getroffen met een wond als door een vijand, (..) omdat uw zonden machtig veel zijn.

Israël is Gods volk

Wie de geschiedenis van Israël in het Oude Testament – maar ook de geschiedenis van na Christus – tot zich laat doordringen, zal zich afvragen of 'het uitverkoren volk zijn' altijd wel zo aantrekkelijk is. Nee, *uitverkoren zijn* heeft niet alleen maar voordelen, het heeft zeker ook nadelen. Maar de nadelen wegen niet op tegen de voordelen. Zo zegt de HEERE toe dat Hij alle andere volken een koekje van eigen deeg zal geven, maar Zijn oude volk krijgt een herkansing. En dat is nog al wat. Terwijl iedereen in die tijd van mening is dat het met Israël voor altijd gedaan is – en de HEERE zelf ook tot de conclusie komt 'dat de zonden ongeneeslijk zijn' – komt de HEERE met de bevrijdende boodschap dat Hij hen zal genezen. Jeremia 30:18 *Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga een omkeer brengen in de gevangenschap van de tenten van Jakob en zal Mij ontfermen over zijn woningen. De stad zal herbouwd worden op haar ruïne en het paleis zal op zijn rechtmatige plaats gelegen zijn.* God is de enige Die nog iets in dit volk ziet. Door hun omgeving worden ze op dat moment niet langer gezien als *uitverkoren*, maar eerder als *verworpen*. Niemand trekt zich hun lot aan. Iedereen laat hen op een gegeven moment links liggen. Maar de HEERE gaat daar heel anders mee om. Jeremia 30:17 *Ja, Ik zal uw herstel bevorderen, u van uw wonden genezen, spreekt de HEERE, al noemen ze u: Verdrevene, het is Sion, niemand vraagt naar haar.* 'De dokter' speelt als metafoor een niet onbelangrijke rol in het Oude en Nieuwe Testament. Zo werpt men de Heere Jezus op een gegeven moment voor de voeten: 'Dokter, genees uzelf.' Er zou bij Jezus Zelf een draadje loszitten. In feite speelt de metafoor van de arts op het gebied van zonde en rechtvaardigheid. Is het de diagnose die de arts maakt of de mogelijkheid om te genezen? Misschien beide wel. Jezus is in ieder geval van mening dat Hij de Schriftgeleerden en de

Farizeeërs niet hoeft te genezen, omdat die mensen – volgens henzelf – niets mankeert. Jezus is ‘gekomen voor zondaars’, zegt Hij in dat verband. In de metafoor van de arts is Jezus gekomen voor de zieken oftewel de zondaars; de hoeren en de tollenaars. Mensen waarvan iedereen de diagnose wel weet: zondaar. Mattheus 9:10-13 *En het gebeurde, toen Hij in het huis van Mattheüs aanlag, zie, veel tollenaars en zondaars kwamen en lagen met Jezus en Zijn discipelen aan. En toen de Farizeeën dat zagen, zeiden zij tegen Zijn discipelen: Waarom eet uw Meester met de tollenaars en zondaars? Maar Jezus, Die dat hoorde, zei tegen hen: Wie gezond zijn, hebben geen dokter nodig, maar wie ziek zijn. Maar ga heen en leer wat het betekent: Ik wil barmhartigheid en geen offer; want Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen tot bekering te roepen, maar zondaars.* De genezing op het punt van de zonde gaat behoorlijk diep. De zondaar wordt door de Heere Jezus rechtvaardig gemaakt, niet alleen in die zin *dat Hij onze zonden vergeeft* maar ook ons leven *vernieuwt door de Heilige Geest*. In feite houdt de genezing door de Heere Jezus redding in van de dood én opstanding tot een nieuw leven. Romeinen 8 We worden gered van de dood en ontvangen een nieuw hart, een nieuwe Geest in ons binnenste: de Geest van het nieuwe leven. We staan – als het goed is – op tot een eerlijk en goed leven met God en de medemens. Het feit dat ook de HEERE van mening is dat het volk Israël ten dode is opgeschreven geeft aan dat Hij hen redt van de dood. Als tweede moment verwijst de HEERE dus naar de beloften – van verzoening en vernieuwing – van het Nieuwe Verbond dat op grond van het sterven en opstanding van onze Heere Jezus Christus tot stand is gekomen.

Maar Jezus zei tegen hen: Wie gezond zijn, hebben geen dokter nodig, maar wie ziek zijn.

3. Israël keert terug naar eigen land en geniet bescherming van Hogerhand. Jeremia 30:18-24

Er is in de 19de en 20ste eeuw wel eens sprake geweest van een ander ‘toekomstig grondgebied’ voor het Joodse volk. In Oeganda zouden de Joden bijvoorbeeld een eigen staat kunnen stichten. Hoe serieus deze plannen waren, is niet echt duidelijk. Het is er hoe dan ook nooit van gekomen. Een momentum in de geschiedenis – vlak na de holocaust van WOII – maakte dat de Volkerenbond de Joden toestond de Joodse Staat te stichten in het gebied dat hen van oorsprong toebehoorde. Het was inderdaad een moment in de geschiedenis. Op dit moment wijzen de neuzen van de volken alle kanten uit behalve deze. Voor de volken mag dit als een complete verrassing komen – voor de HEERE is dit blijkbaar vanaf het begin duidelijk geweest. In de beloften van de derde openbaring in Jeremia 30 wordt duidelijk dat de dorpen en steden in Juda en Israël weer opgebouwd worden en dat het paleis zelfs op dezelfde plek weer zal herrijzen. Jeremia 30:18 *Zo zegt de HEERE: Zie, Ik ga een omkeer brengen in de gevangenschap van de tenten van Jakob en zal Mij ontfermen over zijn woningen. De stad zal herbouwd worden op haar ruïne en het paleis zal op zijn rechtmatige plaats gelegen zijn.* In de Bijbelse toekomstverwachting keert de stad Jeruzalem als vast oriëntatiepunt terug. De geschiedenis mag zich verleggen – door de komst van Christus en de verkondiging van het Evangelie – en als een steen in het water een golfbeweging rondom Jeruzalem in gang zetten. Die golfbeweging mag

doorgaan tot de einden van de aarde. Uiteindelijk keert de geschiedenis weer terug bij Jeruzalem. Zoals ook het volk Israël verstrooid mag worden over alle volken op aarde – je vindt hen diep in Rusland, Azië en Amerika en Afrika – uiteindelijk zal een groot deel van dit volk terugkeren naar het land van herkomst. Het land van Israël is het land dat God beloofde aan Abraham, Izaäk en Jakob, als een van de beloftes van het Oude Verbond. De andere belofte was die van het volk. Het volk dat in aantal zou toenemen en uiteindelijk zo groot zou worden dat haar aantal mensen dat van de zandkorreltjes aan de oever van de zee zou overtreffen. Ook die belofte wordt hier herhaald. Jeremia 30:19 *Van hen zal dankzegging uitgaan, en het geluid van vrolijke mensen. Ik zal hen talrijk maken, ze zullen niet in aantal verminderen. Ik zal hen tot aanzien brengen, ze zullen niet veracht worden*.

Ik zal hen talrijk maken, ze zullen niet in aantal verminderen

God wordt gedankt en geëerd

Een ding is duidelijk God is niet alleen geïnteresseerd in de mens, maar ook in de plaats waar hij woont. De middelen van bestaan. De feesten. De traditie. De cultuur van stad en land. God beloofde Zijn volk tot een groot volk te maken en Hij zou hen een eigen land geven. Dit is dan ook het land waar ze naar terugkeren. Dat merkten we al toen God met Zijn straffen kwam die het volk hard zouden raken. Bij het noemen van de straf kon je merken hoezeer het de HEERE aan Zijn hart ging het goede leven van Zijn volk diep te verstoren. Jeremia 25:10 *Ik zal uit hun midden doen verdwijnen de stem van de vreugde, de stem van de blijdschap, de stem van de bruidegom en de stem van de bruid, het geluid van de molenstenen en het licht van de lamp. De HEERE beleeft plezier aan de dingen waar ook de mensen hun vreugde aan ontlennen: het dorps- of stadse leven in vrede en welvaart en rechtvaardigheid. De HEERE geniet dan ook van het herstel van de zaken die stuk gegaan zijn; de opbouw van stad en land; de economie en de cultuur.*

Vrijheid in Nederland

Ook in Nederland hebben we – nu al 70 jaar – 5 mei als dag van de bevrijding. Feestelijk wordt teruggedacht aan het einde van de oorlog en hoe de goede machten de kwade macht van het fascisme er onder kregen. Bevrijding is niet alleen iets wat gevoeld wordt bij de afwezigheid van oorlog, maar vrijheid is voor Nederland ook een onlosmakelijk onderdeel van de manier waarop we het leven inhoud geven. Het is jammer dat de kerken die na de oorlog nog volzaten in deze 70 jaar leegstroomden en er een tijd van secularisatie is aangebroken. Vrijheid en rechtvaardigheid horen volgens het christelijk geloof onlosmakelijk bij elkaar. Het is ook bijzonder jammer dat vrijheid voor ons volk een andere inhoud heeft gekregen in de zin van ‘vrij van regels en vrij van God.’ Vrij om te doen wat je wilt (als de ander het ook goed vindt). Niemand moet de Hollander vertellen wat hij moet doen of nalaten. De Nederlander wil zich feitelijk steeds meer vrijmaken van

regels en wetten en zelf het heft in handen nemen. Veel van wat een tijd geleden illegaal was, is nu gelegaliseerd langs de weg van wetgeving zoals softdrugs, prostitutie, abortus, euthanasie.

Bij het volk Israël – het volk van God – ligt dat hopelijk anders. Wanneer zij feestvieren is dat een feest voor God. Met de lofzang op de lippen verheffen ze Gods Naam. Alle lof en dank gaat uit naar de HEERE Die Zijn volk niet alleen een terugkeer beloofde, maar die ook Zelf mogelijk maakte. Israël ziet bij de terugkeer en wederopbouw met eigen ogen de beloften van God in vervulling aan. Dat maakt hun vreugde compleet en geeft hun dank ook een duidelijk adres: de HEERE, de God van Israël. Jeremia 30:19

Van hen zal dankzegging uitgaan, en het geluid van vrolijke mensen.

God zal het Joodse volk beschermen

Aan de ene kant lijkt de HEERE aan te sturen op een volledig herstel van de oude situatie. Het Joodse volk – dat verstrooid is over de aarde – zal terugkeren naar het land dat ze van God hebben gekregen bij het Oude Verbond. Toch is de situatie anders. Het ziet er gunstiger uit voor het volk van God. De toestand zoals hij was zal zich niet meer voordoen, volgens Gods belofte. Hij zal voor vrede en veiligheid zorgen. Niet alleen zal het volk – alleen al qua aantal – een enorme groei te zien geven, maar God zegt ook de bescherming toe tegen vijanden. Wat er gebeurd is in de tijd van Assur en Babel – toen vijanden over de vloer kwamen en het Joodse volk in ballingschap werd gevoerd – die situatie zou voorgoed tot het verleden behoren. Jeremia 30:20 *Zijn zonen zullen zijn als vanouds, en zijn gemeente zal voor Mijn aangezicht bevestigd worden. Ik zal al zijn onderdrukkers straffen.* God geeft de garantie af dat Hij elke bedreiger van Israëls vrede zal bestraffen. Dat is nieuw, zeker vergeleken bij de vorige situatie toen het volk niet alleen van alle kanten werd bedreigd, maar uiteindelijk ook onder de voet werd gelopen. Deze belofte roept wellicht ook vragen op. Is deze belofte ook uitgekomen? Wat te denken bijvoorbeeld van het jaar 70 na Chr. toen de Romeinse generaal Titus de stad Jeruzalem innam en de tempel verwoestte. Daarna brak er voor de Joden een eeuwenlange periode aan waarin ze feitelijk niet of nauwelijks welkom waren in hun eigen stad en in hun eigen land. De grote diaspora vanaf 70 na Chr. voerde de Joden tot over alle grenzen van de wereld. Iemand denkt: 'Klopt het wel wat de HEERE hier in Jeremia 30 zegt tegen Zijn volk. Zijn de verwachtingen, die God wekt wel reëel?'

Van tempelverwoesting tot tempelontwijding

Er is een zienswijze mogelijk die maakt dat zowel aan het een – de toezegging van de bescherming van de HEERE – als aan de feitelijke loop van de geschiedenis – de Joodse oorlog van 66-70 na Chr. – recht kan worden gedaan. We kunnen het zo zien: *De Bijbelse*

toekomstverwachting deelt de tijd van Gods volk in *van tempelverwoesting tot de tempelontwijding*. We zien deze toekomstverwachting bijvoorbeeld in *het visioen van de zeventig weken* in Daniël 9. Feitelijk voltrekt de geschiedenis zich ook op die manier. In de setting van het zeventigwekenvisioen klopt het verhaal van Jeremia 30. Wat gebeurt er namelijk? In 586 v Chr. wordt Jeruzalem – compleet met tempel en paleis – verwoest door Nebukadnezar en wordt het volk in ballingschap gevoerd. Die ballingschap duurt 70 jaar. Vanaf 539 v Chr. – tijdens het begin van de Perzische regering van koning Cyrus – keert de Joodse gemeenschap terug en wordt de stad Jeruzalem en de tempel herbouwd. Datzelfde geldt van veel Israëlitische steden en dorpen. In de Griekse tijd die aanbreekt bij de slag bij Syracuse in 333 v Chr. breekt er voor de Joodse gemeenschap een moeilijke periode aan. Het is vooral de Griekse vorst Antiochus IV Epiphanes die zich sterk maakt voor de Griekse way of life. Hij wil de Joden omturnen tot Grieken. Hij bouwt in Griekse stijl in het Joodse land. Het Grieks wordt de internationale taal waarmee alle volken elkaar verstaan. Maar deze Syrische vorst gaat nog een stap verder. Hij zet een beeld van de Griekse god Zeus in de tempel in Jeruzalem compleet met altaar. Op die manier probeert hij de God van Israël aan de kant te schuiven. Ook verbiedt hij het Joodse volk om nog langer jongens te besnijden en de Thora in huis te hebben. Ook de sabbat verbiedt hij. Veel Joden zijn bereid om te sterven voor hun geloof. Maar er zijn ook Joden die in verzet komen. Het is de familie die later bekend wordt met de naam *de Makkabeeën*. Met behulp van deze verzetsgroep wordt de Syrische vorst tot de aftocht gedwongen. De tempel van de HEERE wordt opnieuw ingewijd en het volk Israël krijgt de volgende 100 jaar een relatieve rust en zelfstandigheid die pas wordt beëindigd als de Romeinen hun machtsgebied over het Midden Oosten uitbreiden. Voor wie zich houdt aan de periode die wordt beschreven door het zeventigwekenvisioen in Daniël 9 klopt de toezegging van de bescherming door de HEERE aan Jeremia.

Het zeventigwekenvisioen in Daniël 9

Daniël geeft een beeld van de toekomst

Het beeld is juist, maar het vraagt om een kleine aanvulling. En dat is? Dat is dat volgens *de Bijbels toekomstverwachting* de periode die beschreven wordt met het visioen van de zeventigweken – iets wat zich dus feitelijk voltrok in de geschiedenis tussen 586 -164 v Chr. – zich zou herhalen. De feitelijke geschiedenis tussen de twee tempels geeft een beeld van de definitieve *eindtijd*. Er zal zich in de toekomst nogmaals een geschiedenis voordoen, vergelijkbaar met de periode tussen de tempelverwoesting van 586 v Chr. en de aanval op de tempel in 167 v Chr. met Gods reddend ingrijpen. Het verbindende sleutelwoord in het boek Daniël is de *verwoestende gruwel*. Dit begrip – waarmee het zeventigwekenvisioen in Daniël 9 afsluit – wordt door de Heere Jezus in Zijn *rede over de laatste dingen* opgepakt en op de toekomst geprojecteerd. We lezen de verwijzing naar Daniël in Jezus' rede in Marcus 13:14 en Mattheus 24:15 *Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarover gesproken is door de profet*

Daniël, zult zien staan op de heilige plaats – laat hij die het leest, daarop letten! Aanleiding van de rede van Jezus over de laatste dingen is de aankondiging van de verwoesting van de tempel van Jeruzalem. Mattheus 24:1,2 *En Jezus ging weg en vertrok uit de tempel; en Zijn discipelen kwamen naar Hem toe om Hem op de gebouwen van de tempel te wijzen. Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ziet u dit alles? Voorwaar, Ik zeg u: hier zal niet één steen op de andere steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden.* De rede van Jezus over ‘de laatste dingen’ loopt, tegen het eind van de tijd uit op de aanval van de volken op Jeruzalem en de tempel – maar God grijpt in met de wederkomst van de Heere Jezus. Met de verwoesting van Jeruzalem en de tempel in 70 na Christus is een periode begonnen die – aan de ene kant – nog volop bezig is, maar – aan de andere kant – zijn vervulling lijkt te naderen. Want de Joden hebben inmiddels permissie gekregen om terug te keren naar het land dat ze van God hebben gekregen. Dat was in 1948 n Chr. Sindsdien heeft God Zijn oude volk bewaard in relatieve vrede en veiligheid en voorspoed. Wie zo naar de geschiedenis van Gods volk kijkt ziet niet alleen een *voorlopige en definitieve vervulling*, maar ook dat God Zijn Woord houdt. Het mag duidelijk zijn dat het volksbestaan van Israël de hele geschiedenis door niet zonder strijd is. Uiteindelijk zal de Heere Jezus echter vanuit de hemel ingrijpen en dan zal Gods Koninkrijk op de nieuwe aarde aanbreken. Bij de het tempelvisioen van de profeet Ezechiël wordt duidelijk dat God op de nieuwe aarde in het centrum van Zijn volk zal wonen en dat er voor de twaalf stammen van Israël plaats wordt ingeruimd in het gebied rondom de tempelberg waar de HEERE woont. Daaromheen wonen alle andere volken, althans de mensen die toegang tot Gods Koninkrijk op de nieuwe aarde ontvangen. Ezechiël 40 t/m 48 en Openbaring 21 en 22.

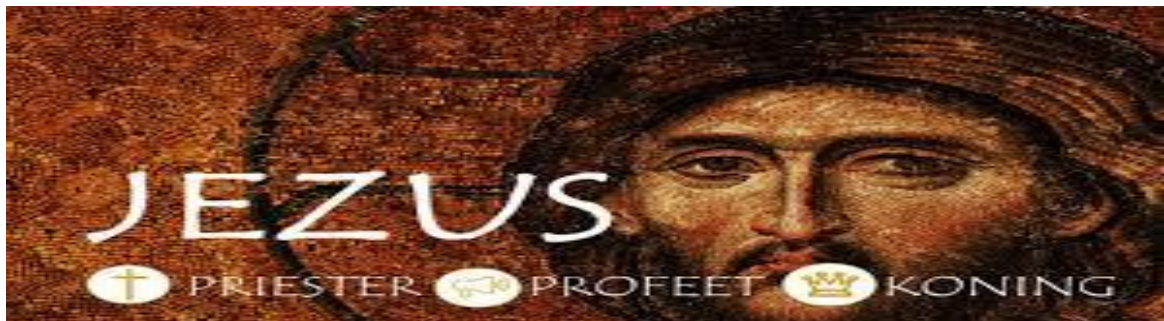
Het recht op terugkeer

De Here Jezus staat Borg

Naast de beloften van terugkeer van de Joden – naar het land dat ze van God ontvingen en de wederopbouw van stad en land – is er *de beloofde koning*. Deze belofte is – voor een deel – reeds vervuld in de eerste komst van onze Heere Jezus Christus. Hij voldoet aan alle criteria. Hij komt voort uit het volk. Hij mag naderen tot God. En dankzij Hem wordt Israël Gods volk en de HEERE de God van Israël. Om bij het begin te beginnen. De Heere Jezus Christus is de zoon van Jozef en Maria. Hij komt voort uit het Joodse volk. Jeremia 30:21 *Zijn Machtige zal één van hem zijn, zijn Heerser zal uit zijn midden voortkomen.* Jozef stamde van David. Hij heeft Jezus als zoon geadopteerd. Mattheus 1. Dit is doorslaggevend bij de afstamming. Maria is de moeder van Jezus. Wij kennen allen de mooie geschiedenis uit Lucas 1 waarin de engel van de HEERE aan Maria de wonderlijke bevruchting bekend maakt die na verloop van een voldragen zwangerschap zal uitmonden in de geboorte van Jezus, de Zoon van God en de zoon van David. Jozef en Maria komen van oorsprong uit Bethlehem een Joodse stad, waar de koninklijke wortels lagen van het huis van David. Het is duidelijk dat de HEERE met deze belofte naar de komst van de Messias verwijst. De Messias is de Gezalfde van de HEERE. Of Hij nu profeet is of priester of koning; God

heeft aan de Gezalfde de mogelijkheid gegeven om tot Hem te naderen. Jeremia 30:21 *Ik zal Hem naderbij doen komen, en Hij zal tot Mij naderen. Want wie is hij die met zijn hart borg wordt om tot Mij te naderen? – spreekt de HEERE.* De Messias staat tussen God en Zijn volk in. Hij neemt het op voor het volk. De Messias heeft alles van wat later in het Nieuwe Testament *de Middelaar* genoemd is. 1 Timotheüs 2:5,6 *Want er is één God. Er is ook één Middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus. Hij heeft Zich gegeven als een losprijs voor allen. Dit is het getuigenis op de door God bestemde tijd.* De mogelijkheid om tot God te naderen, dat overkwam de profeet Mozes. Het straalde letterlijk en figuurlijk van hem af wanneer hij terugkwam van een ontmoeting met de HEERE. Om die reden werd er een tent opgericht voor die ontmoeting; *De ontmoetingstent.* Exodus 33:7 Van de hogepriester is bekend dat hij eenmaal per jaar op *de grote Verzoendag* tot God mocht naderen. De hogepriester mocht als enige, eenmaal per jaar verschijnen in het heilige der heiligen de plaats waar God troonde op de ark tussen de engelen die Gods heerlijkheid omstralen. Leviticus 16:11-19 Maar het was niet alleen aan de profeet of de hogepriester aan wie God dit voorrecht had gegeven om dicht bij Hem te komen en met Hem te spreken. Dat voorrecht schonk de HEERE ook aan de koning van Israël. 2 Samuël 7:12-14 Hier valt in verband met het koningschap in Jeremia 30 het woord *Middelaar of Borg*. Jeremia 30:24 *Want wie is hij die met zijn hart borg wordt om tot Mij te naderen? – spreekt de HEERE.* Het Nieuwe Testament vertelt de geschiedenis van de Heere Jezus die met Zijn leven Borg stond voor ieder van ons. Zoals Juda borg stond voor zijn broertje Benjamin op hun reis naar Jozef in Egypte, zo staat de Heere Jezus Borg voor ons leven. De Heere Jezus Christus nam onze plaats in toen Hij stierf voor de wereld die in schuld en dood gevangen zat; Zijn leven voor ons leven. Zijn dood voor onze dood. In het boek Hebreëen wordt duidelijk gemaakt dat de Heere Jezus Christus de koning-priester Melchizedek is, door wiens offer voor de zonden God een Nieuwe Verbond tot stand is gebracht. Hebreëen 7:22 *In zoverre is Jezus Borg geworden van een zoveel beter verbond.* In Jeremia 30 wordt de toekomstige Messias vooral gezien als koning. Dat is Hij ook natuurlijk. Hij kwam als koning om te dienen. Ook als koning kent Christus de losprijs. Marcus 10:45 *Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven als losprijs voor velen.* De vraag is echter hoe Hij zo'n groot volk bij elkaar heeft gebracht. Dat doet Hij ook als priester. Juist in Zijn offer zit de hoge prijs verscholen die Hij betaalt om ons vrij te kopen. Hij betaalde met de kostbare prijs van Zijn bloed. Op die manier maakt Hij ons tot Zijn eigen volk of we nu van oorsprong Joods zijn of niet-Joods. Dat maakt in feite niet uit. Beiden – Jood en niet-Jood – hebben de Heere Jezus Christus nodig om gered te worden. Jezus is de hoeksteen, door het volk verworpen, maar door God uitgekozen om Zijn tempel te bouwen. 1 Petrus 2:6-10 Ieder die in Hem gelooft wordt opgenomen in Gods nieuwe volk.

'Jullie zullen mijn volk zijn, en ik zal jullie God zijn.'

Voor het Joodse volk is er geen toekomst buiten de Messias Jezus om. Dat komt o.a. aan het licht als de HEERE Zijn heerlijke belofte uitspreekt tegenover Jeremia 'dat Israël Gods volk zal zijn en Hij hun God'. Jeremia 30:22 *En u zult Mij tot een volk zijn en Ik zal u tot een God zijn.* Het is juist

deze belofte die onlosmakelijk verweven wordt met de toekomstige vervulling van de redding door het bloed en de Geest van de Messias Jezus. Het nieuwe volk van God is ondenkbaar zonder de verzoening door het bloed van Christus en de Heilige Geest die uitgestort wordt in de harten van de mensen. Op die manier ontvangen de gelovigen – door het bloed van de Gezalfde van de HEERE – niet alleen een schone lei, maar door de Geest ook de wil en de mogelijkheid om Gods wil te doen. Juist op het punt waarop het faliekant misging in het verleden – het punt van de gehoorzaamheid – juist op dat punt komt Messias Jezus ook het oude volk van God tegemoet. In het volgende hoofdstuk, Jeremia 31 zullen we met eigen ogen aanschouwen dat de belofte – *En u zult Mij tot een volk zijn en Ik zal u tot een God zijn.* – is opgenomen in de belofte van de reiniging door het bloed van Christus en de vernieuwing door de Heilige Geest. Jeremia 31:33 *Voorzeker, dit is het verbond dat Ik na die dagen met het huis van Israël sluiten zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn.* Wie nog mocht twijfelen – of deze beide beloften wel zo onlosmakelijk zijn – mag ook bij Ezechiël kijken waar een vergelijkbare belofte van *het nieuwe hart en volk van God* wordt gegeven. Ezechiël 11:19-21 *Ik zal hun één hart geven en een nieuwe geest in uw binnenste geven. Ik zal het hart van steen uit hun vlees wegdoen en hun een hart van vlees geven, zodat zij in Mijn verordeningen gaan en Mijn bepalingen in acht nemen en die houden. Dan zullen zij Mij een volk zijn, en zal Ik hun een God zijn.* Het is een weldaad om Jeremia te lezen omdat hij ons met de beide benen op de grond zet. Laten we eerlijk wezen – Jeremia is ook niet ongevoelig. Hij wordt echt vrolijk van deze hoofdstukken. Dat merken we ook in het volgende hoofdstuk. Natuurlijk houdt Jeremia ook van goed nieuws, van beloften en van toekomst voor Gods volk. Maar je kunt hem nooit betrappen op de neiging om de zaken anders – lees gunstiger – voor te stellen dan ze in werkelijkheid zijn. Het is redelijk ontzuenderend om Jeremia te lezen. Dat brengt ons op het laatste. De realiteit van *het eeuwige oordeel*.

Dan zullen zij Mij een volk zijn, en zal Ik hun een God zijn.

Het eeuwige oordeel

Je proeft in Jeremia 30 het gemopper van het volk. Gemopper is misschien niet het goede woord. Jeremia 30:15 *Wat schreeuwt u het dan uit vanwege uw breuk, omdat uw leed ongeneeslijk is? Vanwege de grootheid van uw ongerechtigheid, omdat uw zonden machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen aangedaan.* Men vindt dat men veel te hard gestraft is. Men wordt ook hard gestraft. *Meedogenloos* bijna, dat zegt de HEERE zelf. Jeremia 30:14 God heeft hen aangepakt zoals iemand een vijand behandelt. Zoiets verwacht u misschien niet van de HEERE. De Bijbel – ook het Nieuwe Testament – is er overigens niet onduidelijk in: ‘Wie zijn zoon lief heeft straft hem’, zegt de HEERE in Hebrëen 12:5-8 *En u bent de vermaning vergeten waarmee u als kinderen wordt aangesproken: Mijn zoon, acht de bestraffing van de Heere niet gering en bezwijk niet, als u door Hem terechtgewezen wordt. Want de Heere bestraft wie Hij liefheeft, en Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt. Als u bestraffing verdraagt, behandelt God u als kinderen. Want welk kind is er dat niet door zijn vader bestraft wordt? Maar als u zonder bestraffing bent, waar*

allen deel aan hebben gekregen, bent u bastaarden en geen kinderen. De mensen van de gemeente, die de Hebreëen worden genoemd hadden het ook niet gemakkelijk met het zware leven dat hen vanwege hun geloof overkomt.

Want de Heere bestraft wie Hij liefheeft, en Hij geselt iedere zoon die Hij aanneemt.

Wil je God er buiten laten

Sommigen van ons – en dat is op zich vaak goed bedoeld – zullen bij narigheid proberen God weg te redeneren uit het scala van oorzaken die te bedenken is. Het is *toeval* of *lot* of zelfs *noodlot* of misschien *de duivel*, maar we houden God er het liefst buiten. In het *Onze Vader* vragen we – als we zeggen: *En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze* – aan de HEERE om geen toestemming aan de duivel te verlenen wanneer hij ons het leven lastig wil maken. Maar soms doet God dat toch. In zekere zin stemmen we daar in hetzelfde gebed mee in als we zeggen: *Uw wil geschiede op aarde zoals ook in de hemel*. Het blijft moeilijk om te bedenken dat God jou als Zijn kind iets laat overkomen wat je leven bijzonder zwaar maakt. Toch is dat onmiskenbaar het geval zo nu en dan, hier en daar. Het is bijvoorbeeld duidelijk dat God omwille van onze zonden de schepping onderworpen heeft aan de vergankelijkheid. Lees; ziekte, ongeval, nood en dood. Romeinen 8:20 *Want de schepping is aan de zinloosheid onderworpen, niet vrijwillig, maar door hem die haar daaraan onderworpen heeft*. We hebben het er moeilijk mee. Met het feit dat dit leven een einde kent en dat het einde helemaal niet mooi is, maar zwaar om door te maken. Misschien is het nog wel lastiger om aan te zien – wat ziekte doet – bij iemand van wie je houdt. Voor veel mensen wacht het lijden ook niet tot het einde van het leven bereikt is. Er gebeuren veel dingen die het leven van mensen bijzonder zwaar maken. Voor veel gelovige mensen komt er een moment dat ze inderdaad niet meer weten wat ze bidden moeten. Dan is de Geest er nog gelukkig met Zijn zuchten, maar leuk is anders. Romeinen 8 Ook wij hebben het maar wat moeilijk met jong overlijden en met ziekte, met handicap, met oud worden, met sterven. Eén ding is duidelijk. Het is niet zo dat de kinderen van God worden ontzien. Het tegendeel lijkt eerder het geval. Christus had ook zeker geen makkelijke dood. Hij uitte tot op het laatst de grote problemen die Hij ondervond met de dood die Hij moest sterven. Tot driekeer toe vroeg de Heere Jezus aan de hemelse Vader: ‘Is het niet mogelijk dat de beker van het lijden aan Mij voorbijgaat?’ En aan het kruis riep Hij: *Mijn God, waarom verlaat Gij Mij?* Dat was een oprechte uiting van het gemis van nabijheid op het moment dat Hij God zo hard nodig had. Voor God de Vader zal het even zwaar geweest zijn – dat Hij de Zoon niet bij mocht staan – als voor de Zoon. Jezus stelde eerlijke vragen en liet merken wat het lijden met Hem deed, maar Hij aanvaardde de dood aan het kruis met grote waardigheid. Je kunt dat ook opmaken uit de reactie van de Romeinse hoofdman. Marcus 15:39 *En de hoofdman over honderd die daarbij stond, tegenover Hem, en zag dat Hij zo roepend de geest gegeven had, zei: Werkelijk, deze Mens was Gods Zoon!* Uitzonderlijk was de manier waarop Christus het lijden droeg. Maar – zoals gezegd – een element uit dit lijden is onmiskenbaar *de angst* en *de nood* waaraan de Heere stem gaf. Daarbij refereerde

Christus aan de lijdens-psalmen zoals Psalm 22 en 69. Het lijden en sterven was onnoemelijk zwaar. De Heere droeg het manmoedig, maar liet wel merken dat het Hem zwaar viel. Laten we bidden dat wij bij ons sterven geen verkeerde dingen zeggen of doen. Maar uiting geven aan benauwdheid en angst is op zich niet verkeerd. We kunnen onze nood klagen bij God, Hem aanroepen en smeken, Zijn Naam grootmaken om Zijn Zoon.

De kruisiging van Christus

Later begrijpen we het beter

Nu we het toch over Christus Jezus hebben. Daar verwijst Jeremia 30 voortdurend naar als het spreekt over *David* en *de heerser* en *de man die tot God nadert* en *Borg heeft gestaan voor u en voor mij*. Onze Heere Jezus Christus heeft het rechtvaardige oordeel van God aan het kruis van Golgotha ondergaan in uw en mijn plaats. Dat heeft een geweldige overtuigingskracht. God Zelf is met Zijn Zoon midden in het lijden en de dood gaan staan. Hij heeft het oordeel aan den lijve ondervonden – die wrede dood van de vervloeking aan het kruis – om u en mij uit de volken en de Joden te vrijwaren van het eeuwige oordeel. Dat kan helpen om het lijden dat ons overkomt te accepteren. Zo eindigt de HEERE dan ook. Jeremia 30:24 *In later tijd zult u dat begrijpen*. Is het belangrijk om God te begrijpen? Ja, ook al zijn er gelukkig mensen die God niet begrijpen, maar toch blijven vertrouwen. Maar u merkt dat de HEERE op begrip aanstuurt. Het feit dat de slechte mensen een eeuwig oordeel ondergaan en dat u en ik dankzij de genade van God gered worden door de Heere Jezus Christus de gekruisigde, draagt sterk bij aan het begrip. De HEERE komt hierover te spreken – over het begrijpen – maar voordat het zover is komt nog iets anders aan de orde: Het oordeel over de goddelozen en de zondaars. Omdat we zelf ook tot die groep behoorden en we nu nog in genadetijd leven, gunnen we dit aan niemand. Maar het is waar: Uiteindelijk moet ieder mens voor God verschijnen en verantwoording afleggen van wat hij gedaan heeft. En als daarin niet de Naam van de Heere Jezus in voorkomt – en de bekering die God van ons mag verwachten en een begin van een nieuw leven in vertrouwen en gehoorzaamheid aan God – dan ziet het er gewoon heel slecht uit voor die mensen. Jeremia 30:23,24 *Zie, een storm van de HEERE, grimmigheid is uitgegaan, een aanhoudende storm, op het hoofd van de goddelozen zal hij blijven. De brandende toorn van de HEERE zal zich niet afwenden, tot Hij gedaan en tot Hij tot stand gebracht heeft de gedachten van Zijn hart. In later tijd zult u dat begrijpen*. ‘Eindelijk gerechtigheid’, zullen we dan zeggen.